

ЛІТЕРАТУРА

Модестова, Н. А. Комиссар Мегрэ и его автор : социально-психологический детектив Жоржа Сименона / Н. А. Модестова. – Киев : Издательство при Киевском Государственном университете, 1990. – 248 с.

Шрайбер, Э. Л. Жорж Сименон : жизнь и творчество / Э. Л. Шрайбер. – Ленинград : Изд-во Ленинградского университета, 1983. – 335 с. : ил.

Сименон, Ж. Мегрэ в Нью-Йорке ; Мегрэ сердится ; Мегрэ и одинокий человек : романы : пер. с фр. / Жорж Сименон. – Москва : АСТ : Транзиткнига, 2006. – 384 с.

Сименон, Ж. Три комнаты на Манхэттене : романы / Жорж Сименон ; пер. с фр. Ю. Уварова. – Москва : РИПОЛ КЛАССИК, 2003. – 480 с.

Сименон, Ж. Комиссар Мегрэ : романы : пер. с фр. / Жорж Сименон. – Санкт-Петербург : Азбука, 2000. – 800 с.

Сименон, Ж. Цена головы ; Покойный месье Галле ; Двухгрошовый кабачок ; Мегрэ и мертвец ; Мегрэ в кабаре «Пикрат» ; Мегрэ и порядочные люди : романы : пер. с фр. / Жорж Сименон. – Москва : АРМАДА, 1998. – 635 с.

Сименон, Ж. Свидетели : [романы : пер. с фр.] / Жорж Сименон. – Москва : Юридическая литература, 1983. – 432 с.

Сименон, Ж. Порт туманов : морские романы : пер. с фр. / Жорж Сименон. – Одесса : Маяк, 1991. – 456 с. : портр.

Сименон, Ж. Мегрэ и нерадивый вор : повесть : [пер. с фр.] / Жорж Сименон. – [Москва] : Прейскурантиздат, [1991]. – 88 с.

Сименон, Ж. Мегрэ и другие : [романы, повесть, рассказы : пер. с фр.] / Жорж Сименон. – Киев : [Радуга], 1990. – 398 с.

Сименон, Ж. Мой друг Мегрэ : романы : пер. с фр. / Жорж Сименон ; [худож. В. Е. Межевчук]. – Одесса : Маяк, 1989. – 326 с. : ил.

Сименон, Ж. Я диктую : воспоминания / Жорж Сименон ; пер. с фр. Э. Л. Шрайбер ; предисл. и коммент. В. Е. Балахонова. – Москва : Прогресс, 1984. – 520 с. : 1 л. ил.

Сименон, Ж. Трубка Мегрэ : романы : [пер. с фр.] / Жорж Сименон. – Кишинев : Литература артистикэ, 1981. – 574 с.

Сименон, Ж. Клуб «100 ключів» : романи / Жорж Сименон ; пер. з фр. М. Мещеряк. – Київ : Молодь, 1981. – 333 с.

Інформаційний буклет присвячено 90-річчю від виходу перших романів Жоржа Сименона з циклу «Мегре». Жорж Жозеф Крістіан Сименон – франкомовний письменник бельгійського походження, визнаний майстер детективного жанру в літературі, найбільш відомий своєю серією детективних прозових творів про поліцейського комісара Мегре. Був неймовірно плідний і видавав твори під своїм ім'ям і під 16 псевдонімами. Його перу належать понад 400 книг, перекладених мовами світового значення.

Комісар Мегре і його автор

До 90-річчя від виходу перших романів
Жоржа Сименона

Буклет підготувала Т. Гніда

Відділ довідково-бібліографічної та
інформаційної роботи

Київ, вул. Тургенєвська, 83-85.

Тел. 486 01 46

© Публічна бібліотека імені Лесі Українки для
дорослих м. Києва

Публічна бібліотека
імені Лесі Українки
для дорослих м. Києва
Відділ довідково-бібліографічної
та інформаційної роботи

Київ, 2021

Потенційно всі ми – герої роману. З тією лише різницею, що герої роману повинні жити своїм життям повною мірою.

Жорж Сіменон

Жорж Сіменон народився 13 лютого 1903 року у бельгійському місті Льєж у сім'ї бухгалтера. Після смерті батька він працював продавцем у книжковому магазині, репортером у місцевій газеті. Сім'я Сіменона не була заможною, тому його мати, Анрієтт Брюль, котра до заміжжя працювала продавцем в універсамі, здавала внайми кімнати студентам.

Саме завдяки квартирантам з Росії відбулося знайомство майбутнього письменника з класичною літературою. Вони допомогли юнакові пізнати глибину і багатство багатьох творів.

Літературну діяльність розпочав як журналіст і письменник «розважального» жанру. Замолоду багато мандрував, регулярно публікував подорожні нотатки і нариси про Європу та Африку. Публікуватися почав у 1921 р., і його тодішні твори фахівці класифікують як «паралітературу». Провідними у романах Сіменона того періоду є теми еротики і галантних взаємин між коханцями. Цим книгам властиві надуманість ситуацій і психологічних мотивацій, брак конфлікту і яскравих літературних типів. Нерідко Сіменон писав ці романи у гумористичному жанрі, завжди ховаючись під псевдонімом. Із 1923 до 1931 рр. Сіменон написав 181 розважальний роман, 1075 оповідань для дорослих і 150 – для дітей. Згодом письменник зізнався: «Мене такі романи навчили того, як не слід писати». У 1922 р. Сіменон одружився зі своєю землячкою, художницею Тіжі (Регіна Раншон). Друга світова війна застала Сіменона у Франції. Влітку він оселився із дружиною і сином Марком у селищі Ніель-сюр-Мер і пробув у Франції всю війну. Восени 1945 р. Сіменон вирушив у Нью-Йорк, де його творчість добре знали і де він одразу став «модним» письменником. Там він закохався у 20-літню канадійку Деніз Віме. На той час письменник уже давно фактично не жив із дружиною. З неабиякими труднощами домоглись від дружини згоди на розлучення, Сіменон оформив шлюб із Деніз. В Америці у них народилися два сини Джонні і П'єр та дочка Марі-Жо.

У 50-х рр. до Сіменона прийшла світова слава: його обрали членом Бельгійської Академії, його твори мали незмінний успіх. У 1957 р. письменник разом із сім'єю оселився у невеликому швейцарському містечку Епаленж, що неподалік від Лозанни, щоби розпочати «нове життя» – тихе, усамітнене, спокійне. Проте у травні 1978 р. Сіменона

спіткало велике горе: звела рахунки з життям 25-річна дочка Марі-Жо. До самогубства її підштовхнула не лише успадкована по материнській лінії невеличкова хвороба, а й гнітюча атмосфера у сім'ї, спричинена виходом книжки «спогадів» Деніз Сіменон, котра хворіла на важку форму шизофренії. Сіменон після смерті дочки прожив ще одинадцять років і помер 4 вересня 1989 року у Лозанні у віці 86 років.

Весьвітню славу Сіменон здобув на ниві детективної белетристики. У 1932 р. видавець А. Файяр уклав з Сіменоном контракт, за яким письменник зобов'язався створити серію книг про Мегре. Цикл відкривається романом «Петер Латиш» (1931). І невдовзі комісар Мегре став одним із найвідоміших героїв сучасної літератури. З Мегре, як стверджує Сіменон, починається «народний роман», який не зважає на індивідуальність автора, а відповідає комерційному попиту і створюється конвеєрним методом.

У серії книг про комісара Мегре Сіменон не прагнув сягнути літературних вершин і навіть заперечував свою причетність до детективного жанру: «Я не вважаю себе письменником детективних романів, адже ніколи не дотримувався їхніх правил. У моїх книгах з самого початку відомо, хто скоїв злочин. Мегре менше цікавить, хто вбив, він прагне дізнатися, чому вбивця зважився на такий крок».

Мегре має свою біографію і характер. У романі «Справа Сен-Фіакр» Сіменон повідомляє, що комісар народився у Центральній Франції, що батько Мегре був управителем замку. Юний Мегре мріяв про кар'єру лікаря, але через нестатки був змушений влаштуватися на роботу в поліцію. Згодом Мегре опиняється в Парижі, де й здобуває славу видатного криміналіста. Кабінет комісара на набережній Орфевр став місцем, у якому розслідувалися найкарколомніші злочини. Проте, на відміну від популярних літературних нишпорок, Мегре ніколи не діє зопалу – він уникає відчайдушних кроків навіть заради розкриття злочину. Персонажі Сіменона мають доволі складну психологію. Як і Шерлок Холмс, Мегре створив власний метод розкриття злочинів. Він намагається проаналізувати події з позицій злочинця, вивчає його дитинство та юність, його звички та «комплекси». Нерідко герої Сіменона одержимі прихованими маніями, що змушують їх «руйнувати» усталені соціально-етичні норми. Але Сіменон – це холодний клініцист, він завжди співчуває злочинцеві, і це особливо імпує читачам. Відтак письменникові вдалося піднести «поліцейський» роман до висот серйозної літератури, зробити його «високим жанром» завдяки майстерному поєднанню захопливості та психологічної глибини.

Певна річ, Сіменон не завжди одразу називає вбивцю або злочинця. Нерідко він тримає читача у напруженні до останньої сторінки твору.

Загалом Сіменон написав близько 80 романів про Мегре. Про популярність героя-детектива свідчить хоча би той факт, що ще за життя письменника у місті Делфзейл комісару Мегре був споруджений бронзовий пам'ятник, на церемонії відкриття якого бургомістр міста вручив Сіменону свідоцтво про народження, де йшлося: «Жюль Мегре, місце народження Делфзейл, дата народження 1929 рік, батько – Жорж Сіменон, мати – не відома...».

Дослідники поділяють творчість Сіменона на дві частини: романи про Мегре і «не про Мегре». Саме в останніх Сіменон намагався виявити свій художній талант. Більшість книг «не про Мегре» є своєрідними психологічними «стюдами звичаїв». Якщо в книгах про комісара Сіменон передусім дбає про захопливість, то в інших своїх творах він втручається в царину роману побутового і психологічного. Втім, між романами першої і другої групи не існує нездоланої межі. Поведінка всіх героїв Сіменона залишається соціально і психологічно детермінованою. Вони переконливі у всіх своїх виявах. Саме це і не дозволяє зарахувати Сіменона до численної групи суто розважальних, масових літераторів.

Окрім власне романів, Сіменон писав і автобіографічну прозу: «Я загаду» (1945), «Педітрі», «Особисті спогади, доповнені «Книгою Марі-Жо».

З огляду на канони детективного жанру, Сіменон у своїх романах уникає детальних описів, ліричних відступів, картин природи. Сіменон ретельно добирає лексику, вона завжди вельми конкретна, а її обсяг незначний. Ці особливості могли би свідчити про бідність мови письменника, якби не його вміння вибирати з-поміж звичайних слів найвлучніші і найнеобхідніші формулювання. Сіменон зарекомендував себе і як справжній майстер побудови інтриги. Зав'язка здебільшого подається на першій сторінці книги і розв'язується в її останньому абзаці, що дозволяє тримати читача у постійному напруженні. Саме тому романи Сіменона перекладені практично всіма мовами світу й відомі у будь-якій країні. Серед найвідоміших романів Сіменона можна назвати «Дім на каналі», «Вдова Кудерк», «Тітка Жанна», «Залізні драбина» та інші.

Багато творів з циклу романів про комісара Мегре були екранізовані. Один з найбільш знаменитих образів Мегре створений французьким актором Жаном Габеном (фр. Jean Gabin). У російському кіно Мегре в різні роки грали Борис Тенін, Володимир Самойлов і Армен Джигарханян.